

Regionsudvalgets udtalelse om »Grønbogen "Liv og arbejde i informationssamfundet — Mennesket i centrum"«

(97/C 116/11)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til grønbogen »Liv og arbejde i informationssamfundet — Mennesket i centrum« (KOM(96) 389 endelig udg.),

under henvisning til Kommissionens beslutning af 2. august 1996 om i henhold til artikel 198 C, stk. 1, i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til sin beslutning af 18. september 1996 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 3 »Transport og Kommunikationsnet«,

under henvisning til Underudvalg 3's forslag til udtalelse (CdR 365/96 rev.) som blev vedtaget den 11. december 1996 med Henning Jensen som ordfører —

på den 16. plenarforsamling den 15.-16. januar 1997 (mødet den 16. januar) enstemmigt vedtaget følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Regionsudvalget har siden sin opstart i 1994 arbejdet aktivt med politiske, økonomiske og tekniske aspekter ved informationssamfundet.

1.2. Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet« gav således anledning til Regionsudvalgets første udtalelse om informationssamfundet i starten af 1995, hvor man bifaldt EU-initiativet og understregede informationssamfundets store betydning for lokale og regionale myndigheder⁽¹⁾.

1.3. Regionsudvalget har efterfølgende nøje fulgt implementeringen af handlingsplanen og har udtalt sig om adskillige EU-aktioner vedrørende informationssamfundet. Senest har Regionsudvalget udtalt sig om INFO 2000-programmet⁽²⁾.

1.4. Hovedbudskabet i Regionsudvalgets arbejde med informationssamfundet har hidtil været og er fortsat:

1.5. De lokale og regionale myndigheder i EU udnytter og vil aktivt udnytte informationssamfundets muligheder for at skabe ny beskæftigelse, renere teknologi, mere kommunikation/information og flere muligheder for den enkelte borger, men at de lokale og regionale myndigheder samtidig er meget bevidste om udfordringer og problemstillinger i informationssamfundet.

1.6. Regionsudvalget har således ved flere lejligheder påpeget de store omlægninger, som indførelsen og brugen af informations- og kommunikationsværktøjer har medført og vil medføre for alle sfærer af vores samfund:

1.7. Informationsteknologien skaber mange nye job, men samtidig overflødiggøres mange traditionelle håndværk og jobfunktioner. Skole- og undervisningssystemet kan have stor gavn af teknologien, men den ændrer grundlæggende på undervisningsmetoder, -redskaber og -resultater. Teknologien skaber imponerende informationsværktøjer, men værktøjer som store dele af befolkningen ikke har råd til eller har viden til at bruge.

1.8. Regionsudvalget hilser derfor grønbogen »Liv og arbejde i informationssamfundet — Mennesket i centrum« velkommen, idet den netop fokuserer på de politiske, økonomiske og sociale udfordringer, som lokale, regionale, nationale og EU-myndigheder står overfor.

1.9. Regionsudvalget erkender, at der inden for alle offentlige og private myndigheder, institutioner og virksomheder samt hos den enkelte borger vil være behov for vilje til fornyelse og omstilling. I hjemmet, på studiet, i fritiden og på arbejdet vil vi nemlig alle opleve gennemgribende omlægninger.

1.10. Omlægningerne skal derfor ikke defineres og styres af teknologien og markedskræfterne alene. Omlægningerne skal og kan heller ikke kontrolleres udelukkende gennem love og politisk styring. De politiske, økonomiske og sociale omlægninger skal ske via fælles dialog og handling mellem alle væsentlige parter i samfundet.

(1) EFT nr. C 210 af 14. 8. 1995, s. 109.

(2) EFT nr. C 129 af 2. 5. 1996, s. 39.

1.11. Politiske myndigheder på alle niveauer, erhvervslivet, arbejdsgivere, lønmodtagere, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer og ikke mindst den enkelte borger bør aktivt involveres og deltage i en dialog om ønsker, behov og krav til informationssamfundet.

1.12. Regionsudvalget er samtidig overbevist om, at den mest effektive indsats generelt skabes af dem, som kender og forstår problemet.

1.13. De mest målrettede løsninger skabes samtidig via et samarbejde mellem dem, som har kendskab til problemet og dem, som har praktiske erfaringer og ressourcer til at løse dem.

1.14. De bedste resultater skabes derfor ofte via et lokalt eller regionalt forankret samarbejde mellem de offentlige myndigheders politikere, ansatte og specialister samt relevante politiske, økonomiske og sociale aktører i området.

1.15. I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet bør de lokale og regionale myndigheder derfor spille en central rolle i arbejdet med at håndtere informationssamfundets muligheder og problemstillinger samt ved planlægningen og implementeringen af EU-aktioner på området.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Grønbogen »Liv og arbejde i informationssamfundet — Mennesket i centrum« fokuserer via tre kapitler om »Arbejdet i informationssamfundet«, »Beskæftigelsen i informationssamfundet« og »Samhørighed: At leve i informationssamfundet« på de centrale udfordringer, som informationssamfundet skaber.

2.2. Bemærkninger til kapitel 3 »Arbejdet i informationssamfundet«

2.2.1. Regionsudvalget erkender, at informationsteknologien medfører helt nye betingelser på arbejdsmarkedet.

2.2.2. Standardiseret, manuel produktion ændres hen imod mere differentieret, videnbaseret produktion. Virksomheder ændres fra at være hierarkiske og komplekse enheder med enkle, veldefineret jobfunktioner til mere decentraliserede og netværkorienterede organisationer med mere fleksible og komplekse jobfunktioner.

2.2.3. Detskabes store udfordringer, idet et grundlæggende problem netop har været, at den teknologiske udvikling ikke er blevet modsvaret af en sådan organisationsmæssig udvikling og omstilling i virksomheder.

2.3. *Lokale og regionale myndigheder og SMV'ers samarbejde om ændringer af organiseringen af arbejdet*

2.3.1. Regionsudvalget kan fuldt ud støtte grønboogens påpegning af behovet for at skabe viden og kendskab til nye former for organisering af arbejde.

2.3.2. Regionsudvalget understreger samtidig behovet for at gøre en særlig indsats for de små og mellemstore virksomheder (SMV'er). SMV'er har nemlig den nødvendige fleksibilitet og villighed til fornyelse, men omvendt mangler de ofte knowhow og ressourcer til at gennemføre omstillingerne og til at opnå fuld udnyttelse af informationsteknologien.

2.3.3. Som Kommissionen påpeger i Tillidsaftens afsnit om territoriale beskæftigelsespakter kan lokale og regionale myndigheder med fordel spille en central rolle i denne nødvendige styrkelse af SMV'ers udviklings- og omstillingsmuligheder.

2.3.4. Via udviklingselskaber, rådgivningsselskaber, iværksætterhuse, erhvervscentre og lignende institutioner forsøger lokale og regionale myndigheder nemlig allerede i dag at lette arbejdet for SMV'er og øge deres vækstpotentiale.

2.3.5. I et politisk, økonomisk og praktisk samarbejde med det lokale erhvervsliv er rådgivning og vejledning vedrørende organiserings- og finansieringsproblemer, netværkssamarbejde og erfaringsudveksling blot nogle af de opgaver, hvor samarbejde og dialog mellem lokale og regionale myndigheder samt SMV'er er til gavn for begge parter. Herved kan der f.eks. sikres en hurtig og korrekt offentlig behandling af henvendelser fra SMV'er.

2.3.6. Samtidig anvender lokale og regionale myndigheder i mange medlemslande selv informationsteknologi i stort omfang og har oparbejdet erfaringer med organisatoriske tilpasninger.

2.3.7. Begreber som »den lærende organisation« og »det udviklende arbejde« er således ikke ukendte begreber hos lokale og regionale myndigheder.

2.3.8. At gøre lokale og regionale myndigheders institutioner og virksomheder til organisationer, der anerkender behovet for løbende udvikling og tilpasning af arbejdet såvel som af de ansattes kvalifikationer er således et koncept, som vinder stigende forståelse blandt lokale og regionale myndigheder.

2.3.9. At sikre et arbejdsliv, hvor de ansatte lærer, mens de arbejder (at lære ved at gøre, *learning by doing*), og hvor de konstant sikres nye udfordringer og opgaver, er ligeledes en central opgave, som vinder udbredelse blandt lokale og regionale myndigheder.

2.3.10. I bl.a. Danmark har lokale og regionale myndigheder via erfaringsudvekslingsgrupper (erfa-grupper), gå-hjem-arrangementer, branchefora og udviklingsnetværk stillet deres viden og erfaringer om organisatoriske tilpasninger til rådighed for specielt SMV'er.

2.3.11. Regionsudvalget erkender dog samtidig, at som arbejdsgivere og med tæt tilknytning til offentlige institutioner og virksomheder, der i de fleste medlemslande står for en betragtelig del af den samlede beskæftigelse, er det samtidig de lokale og regionale myndigheds store ansvar at være på forkant med udviklingen og omstillingen af arbejdsorganiseringen og at være med til at sikre fornyelse og erfaringer på dette område.

2.3.12. Regionsudvalget anbefaler derfor, at der i programmer og aktioner for lokale og regionale myndigheder — herunder strukturfondene — fokuseres på behovet for viden og kendskab til nye former for organisering af arbejde. Man bør fremover gennem programmer under mål 1, 2, 3, 4, 5b og 6 og de eksisterende gennemførelsesprogrammer for fællesskabsinitiativer kunne samfinansiere projekter vedrørende ny informationsteknologi, uanset om der er tale om faglig uddannelse, virksomhedsstøtte eller indførelse af specifik infrastruktur.

2.4. Ændringer på arbejdsmarkedet

2.4.1. På selve arbejdsmarkedet opstår der også store udfordringer. Grænserne mellem arbejde og fritid, mellem at arbejde og at lære og mellem at være ansat og være selvstændig vil blive stadig mere flydende.

2.4.2. Regionsudvalget er derfor enig i, at den nye organisering af arbejde samt teleworking og andre former for adskillelse af arbejdsplads og virksomhed skaber behov for at finde en balance imellem at skabe tryghed i ansættelsen for medarbejdere og fleksibilitet for virksomhederne.

2.4.3. Regionsudvalget understreger på denne baggrund de store udfordringer, som vi står over for allerede i dag, vedrørende lovgivning på arbejdsmarkedsområdet og vedrørende dialogen mellem arbejdsmarkedets parter.

2.4.4. Under den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter forhandler man som bekendt allerede om vilkår og betingelser vedrørende atypisk arbejde.

2.4.5. Set i lyset af, at det, vi i dag kender som »atypisk arbejde«, i fremtiden let kan blive de normale ansættelses- og arbejdsvilkår, følger Regionsudvalget nøje dette arbejde og hilser samtidig velkommen, at Kommissionen bl.a. i form af en grøn bog om arbejdets tilrettelæggelse og arbejdstiden sætter disse spørgsmål til debat.

Regionsudvalget anbefaler dog, at arbejdsmarkedets parter selv aftaler vilkårene vedrørende atypisk arbejde. Der bør således udvises størst mulig tillid til parterne i den sociale dialog.

2.5. Bemærkninger til kapitel 4 »Beskæftigelsen i informationssamfundet«

2.5.1. Bedre betingelser for vækst

2.5.2. Regionsudvalget erkender, at Europa har haft en lav vækst i de seneste årtier, og at informationssamfundet ikke grundlæggende vil ændre dette uden omstillinger og ændringer.

2.5.3. Der er stort vækstpotentiale specielt inden for service- og informationsteknologisektorerne, men Regionsudvalget konstaterer, at der er en stor tidsforskydning mellem mulighederne og de faktiske resultater, bl.a. fordi de nødvendige kvalifikationer ikke er til stede, og/eller at virksomheder/arbejdsmarkedet ikke er gearret til de nye muligheder.

2.5.4. Regionsudvalget er derfor overbevist om, at der ud over optimale lovgivningsmæssige rammer, nye arbejds- og ansættelsesvilkår på arbejdsmarkedet, øget offentligt samarbejde med specielt SMV'er og uddannelsesreformer også er et stort behov for at udvikle og forske i de sektorer og produkttyper, hvor der er de bedste vækstbetingelser.

2.5.5. Regionsudvalget understreger derfor allerede i sin udtalelse om INFO 2000-programmet, at der er behov for en markant politisk og økonomisk prioritering af de EU-aktioner og -programmer, der fokuserer på vækstmulighederne inden for service- og informationsteknologisektorerne.

2.5.6. I det kommende 5. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling bør informationssamfundets vækstsektorer derfor være sektorer, der tillægges stor betydning ved fastlæggelse af indsatsområder, tildelingskriterier mm.

2.5.7. Regionsudvalget giver derfor også sin opbakning til grønbogens påpegning af behovet for, at man diskuterer, hvordan man kan maksimere strukturfondenes bidrag til en optimal udnyttelse af informationssam-

fundet og -teknologiens muligheder. Et spørgsmål, som Regionsudvalget vil indarbejde i sine drøftelser om revisionen af strukturfondene.

2.6. Uddannelsesreform

2.6.1. Regionsudvalget er bevidst om, at informationssamfundet med dets opløsning af fysiske grænser, forøgelse af informationer og hurtigere adgang til viden medfører omfattende ændringer af såvel arbejds- som familieliv.

2.6.2. Internationaliseringens fjernelse af fysiske grænser for kapital, varer og tjenesteydelser skaber ligeledes nye forventninger og krav til befolkningens uddannelsesmæssige niveau og evne til fleksibilitet, mobilitet og opfattelsesevne.

2.6.3. Hastigheden og omfanget, hvormed disse ændringer finder sted, medfører samtidig øgede krav til befolkningens omstillings- og indlæringsevne.

2.6.4. Regionsudvalget noterer sig således grønbogens påpegning af, at om 10 år vil 80 % af den teknologi, vi anvender i dag, være erstattet med en ny teknologi — og at 80 % af arbejdsstyrken på samme tidspunkt vil have en uddannelse, der er mere end 10 år gammel.

2.6.5. Regionsudvalget ønsker, at hele befolkningen er sikret effektiv adgang til ny teknologi i kraft af et bredt vidensgrundlag, fleksible uddannelsesmuligheder og livslang uddannelse.

2.6.6. Grønbogens ønske om en reform af uddannelsessystemerne (herunder faglig uddannelse og efteruddannelse, der står mål med revolutionen inden for informationsteknologien, vinder derfor fuld opbakning i Regionsudvalget.

2.6.7. Regionsudvalget har i udtalelser om »Året for livslang uddannelse« og om »Hvidbogen om almen uddannelse og erhvervsuddannelse« understreget, hvorledes den samfundsmæssige og teknologiske udvikling skaber store udfordringer for uddannelsesinstitutioners undervisningstilbud, virksomheders evne til at uddanne deres medarbejdere og ikke mindst for samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.

2.6.8. Regionsudvalget kræver, at der skal sikres mulighed for, at hele befolkningen uanset beskæftigelse, alder, køn og nationalitet kan lære, få ny viden og tilpasse sig nye krav og behov i både samfunds- og erhvervslivet igennem hele livet.

2.6.9. Alle sociale, politiske og økonomiske aktører har en interesse heri, og alle har et ansvar herfor:

— EU kan med aktioner og programmer bidrage til udvikling, fornyelse og erfaringsudvekslinger.

— Nationale myndigheder kan skabe økonomiske og institutionelle muligheder for livslang uddannelse.

— Erhvervslivet kan sikre interne uddannelsesforløb og fleksibilitet vedrørende den enkelte ansattes videre- og efteruddannelse.

— Lokale og regionale myndigheder kan tilpasse uddannelses- og læretilbud efter lokale behov og ønsker og kan målrette tilbud til grupper med særlige problemer.

2.6.10. Regionsudvalget er derfor overbevist om, at uden dialog og samarbejde mellem alle politiske, økonomiske og sociale aktører skabes der ikke konstruktive løsninger.

2.6.11. Regionsudvalget opfatter samtidig lokale og regionale myndigheders nære kontakt til lokalområdet og regionens mange aktører som et naturligt udgangspunkt for dialog og samarbejde om at skabe relevante uddannelses- og læretilbud til gavn for borgerne og virksomhederne. I øvrigt ligger kompetencen på kommunikations- og telekommunikationsområdet i mange medlemsstater — ikke mindst i henhold til subsidiaritetsprincippet — hos regioner og lokale myndigheder.

2.6.12. Regionsudvalget forbereder derfor også en initiativudtalelse om de lokale og regionale myndigheders mulighed og ansvar for at få koordineret lokale og regionale interesser med uddannelsesinstitutioners og erhvervslivets behov og ønsker.

2.6.13. Forankret i tæt kontakt til regionens politiske, økonomiske og sociale netværk kan lokale og regionale myndigheder nemlig bringe de mange aktører sammen i formelle og uformelle forsamlinger og skabe den dialog og det samarbejde, der kan sikre en sammenhængende uddannelses- og beskæftigelsespolitik til gavn for regionen, erhvervslivet og den enkelte borger.

2.7. Bemærkninger til kapitel 5 »Samhørighed: At leve i informationsamfundet«

2.7.1. Regionsudvalget bifalder grønbogens fokus på behovet for at sikre, at de sociale og økonomiske skel mellem stærke og svage regioner ikke udbygges af informationsamfundets ændringer og med at sikre, at alle borgere får fuldt udbytte af de nye muligheder.

2.8. Øget samhørighed

2.8.1. En øget politisk, social og økonomisk samhørighed er en central målsætning for EU. Det er derfor af afgørende betydning, at der i forbindelse med de store politiske, økonomiske og sociale omlægninger, som nødvendiggøres af informationssamfundet, er fokus på mulighederne for at mindske de regionale forskelle i EU.

2.8.2. Regionsudvalget er af den opfattelse, at der med informationsteknologien og med vækstmulighederne specielt inden for servicesektoren skabes en større fleksibilitet for både virksomheder og borgere, der som udgangspunkt er til stor gavn for udviklingen af samhørigheden i EU.

2.8.3. Afhængigheden for virksomheder og borgere af at være i industrielle, erhvervmæssige, finansielle, trafikale og/eller forskningsmæssige centre mindskes nemlig i takt med at udvikling, finansiering, produktion og salg af varer og serviceydelser foregår elektronisk.

2.8.4. Virksomheder vil nemlig kunne placere udvikling, produktion og salg uafhængigt af fysiske og geografiske rammer.

2.8.5. Regionsudvalget påpeger, at dette på sigt vil skabe øgede muligheder for de regioner, som hidtil har haft svært ved at tiltrække virksomheder og/eller arbejdskraft.

2.8.6. Regionsudvalget vil dog samtidig understrege, at forudsætningen for dette er, at alle regioner får samme muligheder og betingelser for at tilbyde de fremtidssikrede elektroniske løsninger.

2.8.7. Såfremt man ikke forhindrer, at der opstår regioner uden tekniske faciliteter og informationsteknologiske ressourcer vil informationssamfundet blot forstærke den regionale ulighed.

2.8.8. Informationsteknologien er således en mulighed for øget samhørighed, såfremt man sikrer de rette betingelser, og en trussel mod samhørigheden, hvis man ikke skaber ændringer og aktioner.

2.9. Virkemidler: Liberalisering, strukturfondene og beskæftigelsespagter

2.9.1. Regionsudvalget vil i den forbindelse pege på tre faktorer, som er afgørende for informationssamfundets indflydelse på samhørigheden i EU:

— Teleliberaliseringen.

— Strukturfondene.

— Beskæftigelsespagter.

2.9.2. Alle emner er blevet behandlet eller vil blive behandlet i udtalelser fra Regionsudvalget, men Regionsudvalget vil gerne understrege alle tre faktorerets betydning.

2.9.3. Regionsudvalget støtter således den totale liberalisering af telesektoren, som kulminerer den 1. januar 1998 efter flere års gradvis liberalisering.

2.9.4. Regionsudvalget skal dog samtidig påpege, at det er essentielt, at liberaliseringen ikke medfører, at tyndtbefolkede regioner bliver stillet i en urimelig eller umulig informationsteknologisk situation i form af manglende tekniske faciliteter og serviceudbud.

2.9.5. Regionsudvalget noterer sig derfor med tilfredshed, at Kommissionen er opmærksom på behovet for universelle tjenesteydelser. Det er nemlig af afgørende politisk, økonomisk og social betydning, at der sikres dækning i hele EU af de vitale typer af telekommunikation og informationsteknologi, og at udbudet sker til priser, der ikke skaber konkurrenceforvridende betingelser.

2.9.6. Det er derfor også vigtigt, at der i forbindelse med den øgede liberalisering og brug af informationsteknologi ikke skabes nye fysiske, tekniske eller lovgivningsmæssige barrierer for det indre markeds fri bevægelighed af arbejdskraft, varer, serviceydelser og kapital.

2.9.7. Regionsudvalget kan samtidig varmt anbefale, at man udnytter mulighederne i strukturfondene for at skabe forberedende informationsteknologiske infrastrukturer og ressourcer og iværksætte uddannelses- og efteruddannelsesprogrammer i de vanskeligt stillede regioner i EU. Dette vil som beskrevet øge disse regioners vækstbetingelser og dermed den europæiske samhørighed og vil samtidig hindre, at der opstår »huller« i det europæiske net af informationsmæssige og teknologiske transaktioner.

2.9.8. Endelig skal Regionsudvalget endnu engang understrege værdien af Kommissionens ønske om at skabe øget fokus på de lokale og regionale myndigheders mulighed for at koordinere og udvikle beskæftigelsesindsatsen mellem de politiske, økonomiske og sociale aktører i regionen.

2.9.9. Som omdrejningspunkt for megen politisk, økonomisk, social og kulturel aktivitet i regionen er det nemlig en helt naturlig opgave for lokale og regionale myndigheder at være initiativtager til skabelsen af bedre dialog samt bedre samarbejde og koordinering af arbejdet i de forskellige sektorer.

2.9.10. Regionsudvalget skal specielt henlede opmærksomheden på muligheden for, at lokale og regionale myndigheder via deres arbejde med specielt uddannelsessektoren og erhvervspolitikken kan bruge behov, ønsker og erfaringer fra sektorerne til at skabe lokale, regionale strategier og handlingsplaner for informations-samfundet.

2.9.11. Som det gør sig gældende på de fleste områder, skabes de bedste løsninger nemlig oftest af dem, som kender problemet, og som har knowhow og ressourcer samt kendskab til behov og ønsker fra de berørte.

2.9.12. Med mennesket i centrum for EU's initiativer vedrørende liv og arbejde i informationssamfundet kan og skal lokale og regionale myndigheder derfor spille en central rolle i disse initiativer.

2.10. *Mennesket i centrum*

2.10.1. På samme måde som informationsteknologien både kan være en mulighed og en trussel vedrørende den europæiske samhørighed, så er informationsteknologien også en chance eller risiko for det europæiske demokrati og det enkelte menneskes udviklingsmuligheder.

2.10.2. Regionsudvalget er meget bevidst om, at de store ændringer, der opstår i kølvandet på informationsteknologiens stigende anvendelse, skaber utryghed i store dele af befolkningen.

2.10.3. Nye typer af job, nye arbejdsformer, nye maskiner, ny teknologi skaber usikkerhed hos en stor del af befolkningen, der snarere oplever en revolutionær end evolutionær udvikling i disse år.

2.10.4. Der opstår en naturlig utryghed vedrørende brugen af helt nye medier og maskiner. En utryghed der forstærkes af, at teknologien ofte er præget af teknisk og fremmedsproget indhold, og af det dramatiske tempo, hvorved konstante nyheder og ændringer opstår.

2.10.5. Kombineret med en voksende generationskløft i brugen af den nye teknologi og en økonomisk kløft mellem de, som har ressourcer til at købe og anvende de nye muligheder, må Regionsudvalget kraftigt understrege behovet for at sætte det enkelte menneske i centrum for livs- og arbejdsbetingelser i informationssamfundet. Regionsudvalget mener derfor, at grønbogen burde have fokuseret mere på konkrete løsninger til at sætte mennesket i centrum og på behovet for en markant, politisk prioritering af initiativer, der kan hindre, at informationssamfundet skaber yderligere social udstødelse.

2.10.6. Det er således af vital betydning, at alle borgere får viden og uddannelse til at bruge teknologien og får praktisk og økonomisk adgang til de nye muligheder.

2.10.7. En manglende opfyldelse heraf vil få afgørende konsekvenser for hele det europæiske samfund. Mangel på kvalificeret arbejdskraft, store grupper uden chance for beskæftigelse og øget økonomisk og social ulighed vil blot være nogle af problemerne.

2.10.8. I et samfund, hvor ikke kun en stigende del af beskæftigelsen men også kommunikationen og informationen er afhængig af informationsteknologien, vil der samtidig opstå demokratiske problemer, såfremt ikke hele befolkningen aktiveres i brugen af den nye teknologi.

2.10.9. Regionsudvalget udtrykker derfor sin fulde forståelse for grønbogens bekymring over, at det »oplyste demokrati« lider skade, hvis praktiske og teknologiske barrierer hindrer dele af befolkningen i adgang til viden, debatter og information.

2.10.10. En aktiv deltagelse i samfundslivet er nemlig en forudsætning for at kunne forstå og deltage i et demokratisk systems institutioner og processer. Med informationsteknologien som et centralt omdrejningspunkt for uddannelse, beskæftigelse, informationsformidling og dialog mellem mennesker går vejen til demokratiet i informationssamfundet derfor gennem en bred folkelig brug af informationsteknologien.

2.10.11. Regionsudvalget vil derfor endnu engang understrege vigtigheden af Kommissionens arbejde med at sikre og overvåge udviklingen med universelle tjenesteydelser.

2.10.12. Regionsudvalget vil endvidere opfordre til, at der inden for alle direkte og indirekte aktioner og programmer vedrørende informationssamfundet skabes mulighed for udvikling, forsøg og erfaringsudveksling vedrørende arbejdet med at skaffe offentlig og brugervenlig adgang til informationsteknologi. Der tænkes i denne sammenhæng f.eks. på initiativer vedrørende:

— Åbne data- og computercentre, hvor folk gratis eller billigt kan komme og blive undervist i teknologien og forsøge sig på dens mange muligheder.

— Bibliotekers mulighed for at fungere som sådanne centre og for at være guiden i informationsjunglen, der får gjort information til viden.

— Skoler og uddannelsesinstitutioners mulighed og ansvar for at stille viden, erfaringer og ikke mindst hardware og software til rådighed i og uden for undervisningstiden.

— Etablering af lokale netværk, der kan give folk billigere adgang til diverse netværk og oplysninger om regionens aktiviteter.

2.11. *Bedre lokal og regional service*

2.11.1. Regionsudvalget vil påpege, at lokale og regionale myndigheder har såvel ansvar som mulighed for at bidrage til at sætte mennesket i centrum i informationssamfundet.

2.11.2. De ovennævnte initiativer vedrørende offentlig og brugervenlig adgang til informationsteknologien gennemføres allerede i en række lokale og regionale områder med succes.

2.11.3. De lokale og regionale myndigheder kan samtidig via sine tætte kontakter til relevante politiske, økonomiske og sociale institutioner og personer i regionen være koordinører for øget samarbejde og dialog om strategier og handlingsplaner for regionens tackling af udfordringerne i informationssamfundet.

2.11.4. Lokale og regionale myndigheder kan og vil samtidig udnytte informationsteknologien til at forbedre deres egen service inden for de serviceområder, der specifikt nævnes i grønbogen:

— Sagsbehandling og servicering af borgerhenvendelser.

— Handicappedes levevilkår.

— Ligestilling mellem mænd og kvinder.

— Sundhedspolitikken.

2.11.5. De lokale og regionale myndigheder har store muligheder for at ændre på graden af borgerservice og kvaliteten af deres serviceydelser. Ideen om at kunne betjene borgerne hurtigt og effektivt er udbredt over hele EU.

2.11.6. Offentlige infokiosker, servicecentre og »one-stop-shops«, hvor borgere kun behøver at henvende sig et sted for at få oplysninger og hjælp fra det offentlige system, bygger på tankegangen, at så mange af de »lette« sager som muligt skal afgøres hurtigt og på samme sted.

2.11.7. Ved indførelse af informationsteknologiske administrative systemer til håndtering af sager og doku-

menter vil en lang række af de administrative procedurer således kunne rutiniseres og forenkles. God forvaltningsskik handler nemlig også om »ventetider« i sagsbehandling, og her kan de nye systemer blive et væsentligt værktøj.

2.11.8. Ved indførelse af informationsteknologiske oplysningscentre vil en stadig større del af borgerne og virksomheder kunne nøjes med selvbetjeningsystemer. Over tid vil dette betyde, at der bliver et overskud til at håndtere de mere komplekse sager og til at forbedre servicen over for de borgere, der har brug for mere intensiv service og vejledning, f.eks. de ældre, de socialt udstødte, de handicappede m.fl.

2.11.9. De lokale og regionale myndigheder har påbegyndt forsøg med dette tankesæt, men Regionsudvalget påpeger, at der er et stort behov for projekter og erfaringsudveksling på dette område.

2.11.10. Regionsudvalget er endvidere meget opmærksom på informationssamfundets konsekvenser for handicappede. I en række medlemslande fokuseres der allerede på at sikre, at den nye teknologi og de nye medier ikke skaber nye hindringer for handicappede, men snarere giver nye muligheder.

2.11.11. Regionsudvalget vil påpege, at der på europæisk plan vil være behov for, at der sikres handicapvenlig hardware og software og særlige initiativer vedrørende handicappedes nye beskæftigelsesmuligheder.

2.11.12. Regionsudvalget hilser derfor Kommissionens meddelelse om EU's handicappolitik velkommen og opfordrer til, at Kommissionen inddrager de lokale og regionale myndigheders viden og erfaringer i de ekspertgrupper, der planlægges at nedsætte.

3. Konklusion

3.1. De lokale og regionale myndigheder i EU udnytter aktivt informationssamfundets muligheder for at skabe ny beskæftigelse, renere teknologi, mere kommunikation/information og flere muligheder for den enkelte borger.

3.2. Regionsudvalget er samtidig meget bevidst om de store omlægninger, som indførelsen og brugen af informations- og kommunikationsværktøjer har medført og vil medføre for alle sfærer af vores samfund:

3.3. Regionsudvalget hilser derfor grønbogen »Liv og arbejde i informationssamfundet — Mennesket i

centrum« velkommen, idet den netop fokuserer på de politiske, økonomiske og sociale udfordringer, som lokale, regionale, nationale og EU-myndigheder står overfor. Regionsudvalget mener dog, at der er behov for mere konkret handling og flere bevidste politiske valg, samt at der sikres en bedre koordinering af EU's initiativer på området.

3.4. Regionsudvalget understreger, at lokale og regionale myndigheder med rådgivning og vejledning, projekter og erfaringsudveksling samt dialog og samarbejde med regionens politiske, økonomiske og sociale institutioner og aktører aktivt kan bidrage til udvikling, debat og gennemførelse af:

- nye former for organisering af arbejde,
- ændrede ansættelses- og arbejdsvilkår på arbejdsmarkedet,
- støtte til små og mellemstore virksomheder (SMV'ere),
- uddannelsesreformer til sikring af livslang uddannelse,
- øget samhørighed i EU,
- initiativer til at sætte mennesket i centrum i informationssamfundet,
- bedre borgerservice og bedre vilkår for handicappede.

3.5. Regionsudvalget påpeger samtidig, at udfordringer ofte tackles bedst via et lokalt, regionalt forankret samarbejde mellem de offentlige myndigheders politikere, ansatte og specialister samt relevante politiske, sociale og ikke mindst private, erhvervs-mæssige aktører i området.

3.6. I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet bør de lokale og regionale myndigheder derfor spille en central rolle i arbejdet med at håndtere informationssamfundets muligheder og problemstillinger samt ved planlægningen og implementeringen af EU-aktioner på området.

3.7. Regionsudvalget anbefaler på denne baggrund, at Kommissionen aktivt involverer og aktiverer lokale og regionale myndigheder bl.a. via territoriale beskæftigelsespagter i arbejdet med at:

- formulere strategier og handlingsplaner for informationssamfundet,
- udvikle beskæftigelsesstrategier,
- støtte SMV'eres udviklings- og omstillingsmuligheder,

- gennemføre uddannelsesreformer,
- skabe øget lokalt og regionalt samarbejde og dialog.

3.8. Regionsudvalget peger specifikt på behovet for,

- at der i programmer og aktioner for lokale og regionale myndigheder — herunder strukturfondene — fokuseres på behovet for viden og kendskab til nye former for organisering af arbejde,
- at spørgsmålet om nye ansættelses- og arbejdsvilkår på arbejdsmarkedet overlades til arbejdsmarkedets parter,
- at der foretages en markant politisk og økonomisk prioritering af de EU-aktioner og -programmer, der fokuserer på vækstmulighederne inden for service- og informationsteknologisektorerne,
- at diskutere, hvordan man kan maksimere strukturfondenes bidrag til en optimal udnyttelse af informationssamfundet og -teknologiens muligheder og til at skabe forbedrede informationsteknologiske infrastrukturer og ressourcer i de vanskeligt stillede regioner i EU,
- at gøre lokale og regionale myndigheders nære kontakt til lokalområdets og regionens mange aktører til et naturligt udgangspunkt for dialog og samarbejde om at skabe relevante uddannelses- og læretilbud (her tænkes også på faglig uddannelse og efteruddannelse),
- at der sikres dækning i hele EU af de vitale typer af telekommunikation og informationsteknologi og at udbudet sker til priser, der ikke skaber konkurrenceforvridende betingelser,
- at der inden for alle direkte og indirekte aktioner og programmer vedrørende informationssamfundet skabes mulighed for udvikling, forsøg og erfaringsudveksling vedrørende arbejdet med at skaffe offentlig og brugervenlig adgang til informationsteknologi,
- at mennesket sættes i centrum for initiativer, aktioner og programmer vedrørende informationssamfundet bl.a. i form af at give alle borgere lige og fri adgang til informationsteknologiske oplysninger, information og debatter,
- at sætte mennesket i centrum i informationssamfundet.

det ved at sætte fokus på informationsteknologiens mulighed for at skabe bedre borgerservice, bedre

vilkår for handicappede, fokus på ligestilling og forbedret sundhedspolitik.

Bruxelles, den 16. januar 1997.

Pasqual MARAGALL i MIRA

Formand for

Regionsudvalget

Regionsudvalgets udtalelse om »At lære i informationssamfundet: En handlingsplan for et europæisk initiativ på uddannelsesområdet (1996-1998)«

(97/C 116/12)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om »At lære i informationssamfundet — Handlingsplan for et europæisk initiativ på uddannelsesområdet« (KOM(96) 471 endelig udg.),

under henvisning til Kommissionens beslutning af 23. oktober 1996 om i henhold til artikel 198 C, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til Kommissionens intention — understreget i et brev af 23. oktober 1996 fra kommissionsmedlemmerne Édith Cresson og Martin Bangemann — om at inddrage Regionsudvalget fuldt ud i handlingsplanens gennemførelse, især ved at fremme erfaringsudvekslingen mellem de lokale og regionale myndigheder inden for de områder, som er omfattet af handlingsplanen, og til Kommissionens intention om at yde støtte til styrkelsen af lokale og regionale projekter på dette felt,

under henvisning til sin beslutning af 13. november 1996 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 6 »Uddannelse og Undervisning«,

under henvisning til Underudvalg 6's forslag til udtalelse (CdR 368/96 rev.), som blev vedtaget den 6. december med Paul White som ordfører,

under henvisning til den anmodning, som Rådet fremsatte på sit møde i Firenze i juni 1996, om at foreslå et initiativ for skoler inden for rammerne af den europæiske tillidspakt om beskæftigelse⁽¹⁾,

under henvisning til retningslinierne i hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse⁽²⁾, som Kommissionens meddelelse støtter ved at foreslå løsninger til imødekommelse af informationssamfundets uddannelsesmæssige og kulturelle udfordringer,

under henvisning til Regionsudvalgets udtalelse om hvidbogen om almen uddannelse og erhvervsuddannelse — undervise og lære: på vej mod det kognitive samfund⁽³⁾,

⁽¹⁾ Den europæiske tillidspakt om beskæftigelse, Firenze, juni 1996.

⁽²⁾ Hvidbog: Vækst, Konkurrenceevne og Beskæftigelse (KOM(94) 700 endelig udg.).

⁽³⁾ EFT nr. C 182 af 24. 6. 1996, s. 15.